

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“04” 06 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017–2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Структура типова.
Ідентифікаційний код
Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1643/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« 20 17

 А.О.Таранник

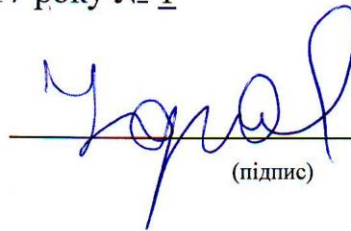
Робоча програма «Академічний рисунок» для студентів за напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробник: Михалевич Віктор Вадимович, кандидат культурології, доцент,
доцент кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв
Київського університету імені Бориса Грінченка
Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри
образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса
Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва
Інституту мистецтв

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
образотворчого мистецтва

(підпис)

Ю.В. Романенкова

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	
Змістовний модуль 1. Методика роботи над зображенням кінцівок людини	9
Змістовний модуль 2. Рисунок тулуба людини	9
Змістовний модуль 3. Портрет людини з руками	10
IV. Навчально-методична карта студента	11
V. Плани практичних занять	12
VI. Завдання для самостійної роботи	14
Карта самостійної роботи студента	
VII. Система поточного та підсумкового контролю	15
VIII. Методи навчання	18
IX. Методичне забезпечення курсу	18
X. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни	18
XI. Рекомендована література	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Академічний рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр відповідно до алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Академічний рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні живої голови людини, портрета.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є набуття базових знань з дисципліни «Академічний рисунок». Ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Академічний рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня.

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання (знання, практичні навички та вміння):

- знання різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва;
- вміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки; вміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання:

- готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва;
- здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності;
- мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань;
- прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань, залік.

Програма передбачає послідовне вивчення шляхом виконання різних завдань з натури, починаючи з простих вправ з рисунка гіпсової голови, площинної голови, закінчуючи студіюванням постановки гіпсової голови з класичного зразка. Вивчення натури в процесі виконання начерків з живої моделі має будуватись на невід'ємному зв'язку всіх елементів зображувальної мови: композиції, тонових, пластичних, просторових та світлотіньових співвідношень. Уся система навчання рисунка повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала.

Указані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер.

Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури, та короточасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- теоретичну підготовку з основ рисунка;
- практичну роботу (навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи);
- навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики;
- самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків, – це реальне, правдиве зображення натури. Рисунки мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками з рисунка живої голови людини;

- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;
- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення самостійної роботи студентів.

Структура програми навчальної дисципліни
I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Академічний рисунок»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
6 семестр	Шифр та назва галузі знань 0202 «Мистецтво» Шифр та назва напрямку підготовки 6.020207 «Дизайн» Освітній рівень – перший (бакалаврський)	Нормативна
Кількість кредитів, відповідних ECTS:		Рік підготовки: 3-ий
2		6 семестр
Загальна кількість годин:		Контактних годин:
60 год.		48 год.
Семестровий контроль		з них: лекцій:
-		-
Змістових модулів:		практичних:
3		48 год.
Тижневих годин: аудиторних:		Модульний контроль:
3		4 год.
		Самостійна робота:
	8 год.	
	Форма підсумкового контролю:	
	залік	

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Усього	л	п	інд.	с.р.	м.к.	сем.к.
Змістовний модуль 1. Методика роботи над зображенням кінцівок людини							
1. Короткочасні рисунки кінцівок з живої моделі	18		16		2		
Разом за змістовим модулем 1	20		16		2	2	
Змістовний модуль 2. Тулуб людини							
2. Тулуб оголений	18		16		2		
Разом за змістовим модулем 2	20		16		2	2	
Змістовний модуль 3. Портрет людини з руками							
3. Поясний портрет з руками	20		16		4		
Разом за змістовим модулем 3	20		16		4		
Усього годин у 6 семестрі	60		48		8	4	

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I.

МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ЗОБРАЖЕННЯМ КІНЦІВОК ЛЮДИНИ

Заняття 1. Короткочасні рисунки кінцівок з живої моделі (16 год.)

Графітний олівець, формат – піваркуша.

Постановка: положення рук пов'язується з дією.

Мета: вчитись зображенню кінцівок з живої моделі.

Завдання: на форматах (4 формати) в піваркуша виконати велику кількість рисунків рук та стопи в різних ракурсах. Для кращого розуміння кісткової основи поряд з основним зображенням потрібно виконати рисунки скелета в тім же положенні.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ТУЛУБ ЛЮДИНИ

Завдання 2. Тулуб оголений (16 год.)

Перехідне завдання. Конструктивна побудова.

Освітлення штучне. Графітний олівець, формат – піваркуша.

Постановка: натурник стоїть обличчям до аудиторії на нейтральному тлі.

Мета: знайомство з зображенням тулуба.

Завдання: завдання полягає не в рисуванні конкретної постаті, а в створенні постаті взагалі. Вся увага студента концентрується на тулубі. Він зображується фрагментом без кінцівок і без голови. Виконання завдання вимагає ґрунтовних знань пластичної анатомії. Гармонійна композиція рисунка та чітка конструктивна побудова тулуба – головні критерії оцінки цієї роботи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ПОРТРЕТ ЛЮДИНИ З РУКАМИ

Завдання 3. Поясний портрет з руками в одязі (16 год.)

М'який матеріал. Формат – півваркуша.

Постановка: натурник з виразним обличчям у професійному вбранні.

Мета: виявити розуміння поставленого завдання: побачити в натурникові художньо узагальнений образ.

Завдання: грамотно і цікаво розмістити композицію. Передати характерні ознаки моделі шляхом належного відтворення пропорцій, об'ємів і деталей.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Академічний рисунок»

6 семестр – разом: 60 год., з них: практичні – 48 год., самостійна робота – 8 год., модульний контроль – 4 год.

Модулі	Змістовий модуль I	Змістовий модуль II	Змістовий модуль III
Назва модуля	Методика роботи над зображенням кінцівок людини	Тулуб людини	Портрет людини з руками
Кількість балів за модуль	138 балів	118 балів	93 бали
Теми практичних занять	1. Короткочасні рисунки кінцівок з живої моделі (16 год. – 88 балів)	2. Тулуб оголений (16 год. – 88 балів)	3. Поясний портрет з руками (16 год. – 88 балів)
Самостійна робота	Табл. 6.1 (25 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)	Табл. 6.1 (5 балів)
Види поточного контролю	МКР (25 балів)	МКР (25 балів)	
Підсумковий рейтинговий бал	349 балів (коефіцієнт визначення успішності – 3,49)		

V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ЗОБРАЖЕННЯМ КІНЦІВОК ЛЮДИНИ

Завдання 1. Короткочасні рисунки кінцівок з живої моделі (16 год.)

Графітний олівець, формат – піваркуша.

Постановка: положення рук пов'язується з дією.

Мета: вчитись зображенню кінцівок з живої моделі.

Завдання: на форматах (4 формати) в піваркуша виконати велику кількість рисунків рук та стопи в різних ракурсах. Для кращого розуміння кісткової основи поряд з основним зображенням потрібно виконати рисунки скелета в тім же положенні.

План виконання практичної роботи:

1 етап роботи: начерки рук людини з живої моделі.

2 етап роботи: конструктивний рисунок гіпсової моделі руки.

3 етап роботи: начерки стопи людини з живої моделі.

4 етап роботи: рисунок гіпсової моделі стопи.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ТУЛУБ ЛЮДИНИ

Завдання 2. Тулуб оголений (16 год.)

Перехідне завдання. Конструктивна побудова.

Освітлення штучне. Графітний олівець, формат – піваркуша.

Постановка: натурник стоїть обличчям до аудиторії на нейтральному тлі.

Мета: знайомство з зображенням тулуба.

Завдання: завдання полягає не в рисуванні конкретної постаті, а в створенні постаті взагалі. Вся увага студента концентрується на тулубі. Він зображується фрагментом без кінцівок і без голови. Виконання завдання

вимагає ґрунтовних знань пластичної анатомії. Гармонійна композиція рисунка та чітка конструктивна побудова тулуба – головні критерії оцінки цієї роботи

План виконання практичної роботи:

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення загальної форми тулуба на аркуші.

2 етап роботи: зображення за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок з загальною формою, передача пропорцій тулуба.

3 етап роботи: уточнення пропорцій, тональна проробка форми за допомогою світлотіні.

4 етап роботи: етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення», коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ПОРТРЕТ ЛЮДИНИ З РУКАМИ

Завдання 3. Поясний портрет з руками в одязі (16 год.)

М'який матеріал. Формат – піваркуша.

Постановка: натурник з виразним обличчям у професійному вбранні.

Мета: виявити розуміння поставленого завдання: побачити в натурникові художньо узагальнений образ.

Завдання: грамотно і цікаво розмістити композицію. Передати характерні ознаки моделі шляхом належного відтворення пропорцій, об'ємів і деталей.

План виконання практичної роботи:

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші.

2 етап роботи: зображення портрета за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок деталей голови з загальною формою, передача пропорцій та характерних рис людини.

3 етап роботи: тональна проробка форми обличчя за допомогою світлотіні
Загальне світлотіньове рішення рисунка.

4 етап роботи: детальна проробка.

5 етап роботи: етап узагальнення, використовуючи прийом «широко бачення»
коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I.

МЕТОДИКА РОБОТИ НАД ЗОБРАЖЕННЯМ КІНЦІВОК ЛЮДИНИ

1. Виконати етюди з зображенням тулуба людини (5 етюдів) 25 б.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. РИСУНОК ТУЛУБА ЛЮДИНИ

2. Виконати рисунок статуї Венери з натури. 5 б.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III. ПОРТРЕТ ЛЮДИНИ З РУКАМИ

3. Виконати поясний портрет з натури м'яким матеріалом. 5 б.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Карта самостійної роботи студента

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль I. Методика роботи над зображенням кінцівок людини		
1. Виконати етюди з зображенням тулуба людини (5 етюдів)	модульний контроль	25
Змістовий модуль II. Рисунок тулуба людини		
2. Виконати рисунок статуї Венери з натури.	модульний контроль	5
Змістовий модуль III. Портрет людини з руками		
3. Виконати поясний портрет з натури м'яким матеріалом		5
Разом: 8 год.	Разом: 35 балів	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Академічний рисунок» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 7.1. – 7.3.

Таблиця 7.1.

**Таблиця для розрахунку максимальної кількості рейтингових балів
за видами поточного (модульного) контролю**

№	Вид діяльності	Максим. кіль-сть балів за одиницю	ЗМ № 1, 2, 3	
			К-сть один.	Всього балів
1	Відвідування лекцій	1	-	-
2	Відвідування практичних занять	1	24	24
3	Робота на практичних заняттях	10	24	240
4	Виконання завдання для самостійної роботи	5	7	35
5	МКР	25	2	50
Максимальна кількість балів (поточний контроль)			349	
Коефіцієнт визначення успішності			3,49	
Підсумковий рейтинговий бал			100	

Таблиця 7.2.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота					Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів
Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2		Змістовний модуль 3			
T1	МКР	T2	МКР	T3			
113	25	93	25	93	329	3,29	100

Таблиця 7.3.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою університету	Значення оцінки
A	90-100	<u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89	<u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81	<u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	<u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68	<u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).
FX	35-59	<u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання.
F	1-34	<u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на практичних заняттях, виконання самостійної роботи.

Кількість балів за роботу на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності:

1. За джерелом інформації:

- наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- практичні: вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- робоча навчальна програма;
- засоби підсумкового контролю, перегляд;
- методичний фонд;
- роботи студентів з фонду.

X. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- аудиторії, розраховані на роботу 12–15 студентів одночасно;
- мольберти в комплекті для роботи студентів з натури;
- планшети зазначеного формату;
- софіти для освітлення натурних постановок;
- підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок;
- предмети і драперії натюрмортного фонду.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М. : Эксмо, 2008. – 478 с. : ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М. Т. Ломоносова. – М. : ООО «Издательство Астрель», ООО «Издательство АСТ», 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках)
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М. : АСТ, Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М. : Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с. : илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е. В. Шерезов. – М. : Просвещение, 1979. – 303 с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

Додаткова:

1. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К. : НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках)
2. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Э. Норлинг; пер. М. Авдониной. – М. : Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с. : ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/229/>)

3. Лумис Э. Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис; [пер. с англ. А. Куняева]. – М. : Эксмо, 2012. – 208 с. : ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).